

заборгованості та відображення цих операцій в обліку тощо.

Після виконання аудитором необхідних аудиторських процедур для формування аудиторських доказів, аудитор складає аудиторський висновок (звіт незалежного аудитора).

Для ефективного функціонування підприємства важливо здійснювати постійний контроль розрахунків підприємства з покупцями та замовниками. Проведення аудиту дебіторської заборгованості підприємства за продукцію, товари, роботи і послуги має велике значення, так як сприяє впорядкуванню інформації, прозорості та достовірності даних щодо розрахунків підприємства з покупцями і замовниками.

Крім того, аудит розрахунків підприємства з покупцями та замовниками дозволяє виявити слабкі сторони системи бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю.

РОЗВИТОК КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У ВІДНОСИНАХ З ПРАЦІВНИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Крістева Елла Анатоліївна

Студентка спеціальності «Облік і оподаткування» (магістр)

Науковий керівник: Кусик Н.Л., к.е.н., доцент, завідувач кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
(Одеса, Україна)

Сучасний етап розвитку держави характеризується важливими змінами в багатьох сферах не тільки економічного, але й соціального життя суспільства. В умовах швидкого розвитку сучасним підприємствам необхідно сформувати ефективні підходи до управління персоналом. Працівників підприємства треба розглядати в якості інструменту, що у випадку злагодженого управління, здатний якісно впливати на стабільну діяльність підприємства. Отже, сьогодні корпоративна соціальна відповідальність у відносинах з працівниками підприємства є актуальною серед наукових досліджень.

Корпоративна соціальна відповідальність (далі скорочено - КСВ) – це новий підхід до діяльності підприємства, який базується на поєднанні інтересів підприємства та потреб різних груп стейкхолдерів або зацікавлених сторін (суспільства, територіальної громади, працівників, споживачів, постачальників, акціонерів тощо), та

реалізується у сфері екологічної, суспільної, трудової та економічної відповідальності підприємства [1].

Корпоративна соціальна відповідальність – це багатоаспектне поняття, що об'єднує низку соціально-економічних взаємовідносин суспільства, передбачає задоволення потреб безліч зацікавлених сторін, та включає зовнішній та внутрішній аспект. Зовнішній елемент КСВ характеризує взаємодію організації із зовнішніми стейкхолдерами: споживачами, діловими партнерами, а внутрішня складова КСВ пов'язана із працівниками підприємства.

Питання корпоративної соціальної відповідальності розглянуто у працях багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, таких як: Ж. Балабанюк, Ю. Бурлакова, О. Грішнова, П. Друкер, О. Лазоренко, Р. Колишко, Ф. Котлер та інші. Але, нажаль, й досі не існує єдиної думки серед науковців щодо сутності та елементів корпоративної соціальної відповідальності у відносинах з працівниками підприємства.

Наприклад, Ф. Котлер ототожнює КСВ як зобов'язання бізнесу сприяти економічному розвитку, працюючи з найманими працівниками, їхніми родинами, місцевою громадою та суспільством загалом з метою покращення якості життя [2, с. 4].

О. Грішнова вказує, що зміст соціальної відповідальності підприємств щодо працівників є забезпечення справедливого ставлення до персоналу, демократичне управління, достатнє інвестування в розвиток і соціальний захист працівників. Компанії мають гарантувати зайнятість, планувати трудову кар'єру, сприяти розвитку корпоративної культури, залучати працівників до участі в управлінні [3, с. 16].

М. Дейч співвідносить внутрішню складову соціальної відповідальності бізнесу з соціальною відповідальністю відносно найманих працівників. Ця відповідальність реалізується шляхом створення умов для підвищення рівня і якості трудового життя персоналу, через справедливу та своєчасну оплату праці, безпеку праці, соціальні виплати та пільги, професійне зростання, захист інтересів працівників, дотримання норм трудового законодавства, створення умов для поєднання праці з виконанням інших обов'язків [4, с. 52].

На думку експертів Комітету з КСВ Європейської Бізнес-Асоціації, програма корпоративної соціальної відповідальності внутрішнього спрямування має передбачати такі напрями заходів [5, с. 96]:

- заохочення та компенсації для працівників;

- навчання та розвиток персоналу через різноманітні форми корпоративного навчання;
- чіткі та зрозумілі мотиваційні схеми та кар'єрне зростання;
- гранти, науково-прикладні розробки;
- етичне ведення бізнесу;
- прозора звітність (як фінансова, так і соціальна).

За версією Світової ради бізнесу для сталого розвитку, корпоративна соціальна відповідальність є зобов'язанням бізнесу вносити свій внесок у сталий економічний розвиток, трудові відносини з працівниками, їх сім'ї, місцевою спільнотою і суспільством у цілому для поліпшення їх якості життя [6, с. 74].

Таким чином, можна вважати, що корпоративна соціальна відповідальність щодо працівників — це сукупність соціально відповідальних принципів, що спрямовані на якісне формування персоналу підприємства, його професійного і соціального розвитку, мотивація, з метою досягнення цілей підприємства через гідне трудове життя працівників підприємства, що включає безпеку праці, медичне соціальне страхування, навчальні програми та програми підготовки і підвищення кваліфікації, стандартизовані робочі місця, стабільну заробітну плату.

Слід відмітити, що підприємства економічно розвинених країн вже багато часу використовують КСВ як надійний інструмент та механізм, що спрямований на підвищення ефективності, якості управління персоналом, мотивації, лояльності працівників, формування позитивного іміджу підприємства та бренду на ринку.

Отже, застосування корпоративної соціальної відповідальності стає все більш необхідним елементом для ефективного функціонування підприємств в умовах зростаючої конкуренції на ринку. Нажаль, на сьогодні, рівень усвідомлення КСВ в Україні на досить низькому рівні.

Вважаємо, що КСВ є неминучою ланкою для українського бізнесу і, в майбутній перспективі, може стати ресурсом сучасного бізнесу, на елементах якого формується репутація країни на міжнародній арені. При цьому необхідно базуватись на прозорості, постійності, підзвітності, зворотному зв'язку, дотриманні українського законодавства тощо. Введення корпоративної соціальної відповідальності в практику діяльності підприємств дозволяє залучатися до світової спільноти та надає багато переваг. У світовій практиці прийнято, що підприємства, на яких приділяється значна увага персоналу, створенню необхідних та комфортних умов для роботи, є надійними партнерами у взаємовідносинах.

Література:

1. Практика КСО: как вовлечь сотрудников в социальные проекты с максимальной финансовой выгодой для компании [Электронный ресурс] / Газета ДЕЛО. — Режим доступа: <http://delo.ua/business/praktika-kso-kak-vo vlech-sotrudnikov-v-socialnye-proekty-s-mak-171907/>. — Назва з екрана.
2. Котлер Ф. Корпоративна соціальна відповідальність / Ф. Котлер, Н. Лі // Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства; пер. з англ. С. Яринич. - К.: Стандарт, 2005. — 4 с.
3. Грішнова О.А. Соціальна відповідальність у трудових відносинах: теорія, практика, регулювання ризиків: монографія / О.А. Грішнова, Г.Ю. Міщук, О.О. Олійник. — Рівне: НУВГП, 2014. — 216 с.
4. Дейч М.Є. Соціальна відповідальність бізнесу в системі соціально-трудова відносин / М.Є. Дейч // Соціально-трудова відносини: теорія та практика. — 2012. — № 2(4). — 56 с.
5. Лазоренко О. Посібник із КСВ: Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності / О. Лазоренко, Р. Колишко та ін. — К.: Енергія, 2008. — 96 с.
6. Краплич Р. Корпоративна соціальна відповідальність українського бізнесу: посібник для бізнесу та неприбуткових організацій / Р. Краплич // Фондація ім. Князів - благодійників Острозьких. - 2005. — 74 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ПЛАНУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Казінова Наталя Геннадіївна

Аспірантка

Науковий керівник: Побережець О.В., д.е.н., доцент

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

(Одеса, Україна)

Організація планування інвестиційної діяльності є основою управління інвестиційною діяльністю підприємства. На сучасному етапі планування інвестиційної діяльності - це процес розроблення системи планів і планових показників із забезпечення підприємства необхідними інвестиційними ресурсами й підвищення ефективності його інвестиційної діяльності в майбутньому.